

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolvas szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadónálhoz (Ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Romániada.

Alig szárnyaltak szét a lompos haju dászkelek a magyar városokban gyűjtött nyelvtudományyal, már megint készül egy új stikli, a mi ha való, csakugyan inzultus. Hágában szeptember 4-én valamelyes interparlamentáris kongresszus verődnek össze, melynek az általános lefegyverzés és más gordiusi csomók megoldása képezne főadatát.

Hát ez Hágában mind megjárja, de már az a verzió, hogy az ottani interparlamentáris kongresszuson az oláhországi parlamentnek mintegy 46 bejelentett tagja a magyarországi oláhok sérelmeit, a már általánossá felfújt „nemzetiségi kérdést” is fölvetette a programba, — ha alappal bír, akkor pompás kis konsilium lesz.

Legfurább a dologban az volna, hogy a mi kedves szomszédunk akarja elintézni belügyünket. Különben lehet, hogy szíven viseli. No csak tegye, ha teheti! Mig ő majd konziliál, addig itt benn is foly a tanácskozás s majd csak rájönnek arra az alapos kurára, hogy az államban a

szuvasodott részt kiméletlenül amputálni ezélszerű s nem kell ügyelni arra, hogy sikít, mint jajgat a patiens, hanem addig kell szabni, míg csak tiszta részlet marad, így aztán per primam intentionem gyógyul.

Különben valószínűtlennek tartjuk, hogy Románia megengedné kiküldöttjeitől ezen inzultus elkövetését, már csak azért is, mert minden állam törvénye tiltja a vele barátságban élő államok sértegetését s nagyon valószínű, hogy egy barátságos megkeresésre Románia megtiltja kiküldött polgárainak a magyar állam belügyeibe való avatkozást, föltéve, ha szükségese csakugyan fenforogna. A mi az oláhokat illeti, azoktól mást úgy sem várhatunk, mint Magyarország tervszerű meghurcolását és a külállamok előtt való befeketítését. Volt alkalmunk ez oldalról megismerni őket s mig el nem szakad a lovagias magyarok türelmének fonala s mig rajtuk alapos ámputáció végre nem lesz hajtva, addig még bizony rendezhetnek valamit meglepetésünkre.

O. O.

Politikai hírek.

Belföld.

A románok és a hágai kongresszus. A hágai nemzetközi béke-kongresszust még meg sem tartották, a Tribuna már is azt írja, hogy a magyarok a gyűlésen általános vereséget szenvedtek; „a hágai gyűlésen — úgy mond — frappáns módon leleplezték a magyarok makinációját és üzelmeit s az egész művelt világ elítéli őket.” Kíváncsiak vagyunk, hogy honnan tudja mindezeket a Tribuna, legalább megmondhatná, hogy és miképpen szenvedtek a magyarok vereséget?

A Tribuna ugyancsak el alkalommal nagyon kikel Serbán Miklós országos képviselő ellen, ki román ember létére a között a nyolcz magyar képviselő közt van, kik Hágába utaztak a kongresszusra.

Az igazságügyminiszter elhazsolt beszámolója. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ismét megváltoztatta utitervét és egyelőre a Tátrából, hol a nyarat töltötte, nem megy Pozsonyba, mint azt tervezte volt, hanem Erdélybe utazik. Pozsonyba — levelezőnk telegramja szerint — ha valami közbe nem jön — szeptember vége felé megy elmondani beszámoló beszédét, miután előbb Budapesten a küldöttségtől átvesszi a diszpolgári oklevelet.

A német katolikusok a magyar egyházpolitikáról. Kölnből telegrafálják: A német katolikus gyűlés elhatározta, hogy a legközelebbi katolikus gyűlést 1895-ben Münchenben tartja. A katolikus gyűlés Magyarország törvényhozó testületei-

nek tagjai közül azoknak, kik a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot elleneztek, legmelegebb elismerését és esodálátát fejezte ki, megbízván az elnökséget, hogy ezt az elismerést Zichy Nándor grófnak tivitárilag hozza tudomására.

Külföld.

A titokban utazó Crispi. Crispi mult hó 28-án éjjel egész esőndben, a nélkül, hogy valaki is sejtette volna, Turinba utazott, állítólag azért, hogy több fontos rendeletet terjeszsen a király elé aláírás végett. Az utazás valódi oka azonban, hir szerint, az a jelentés, melyet Crispi fontos nemzetközi politikai ügyekről, talán Afrikáról személyesen akar a király elé terjeszteni. Némelyek Crispi és Caprivi találkozásáról is akarnak tudni.

Sztambulov szobafogsága. Szófiából jelenti a Frankfurter Ztg: Sztambulov éjjeli szobafogságát megszüntették. Sztambulov ez ügyben, még pedig lemondása óta az első levelet intézte a fejedelemhez, a melynek azonban nem volt eredménye. Erre Sztambulov panaszt emelt a rendőrfőnöknél, a ki ennek következtében megszüntette Sztambulov éjjeli szobafogságát és nappali őrzését is.

A kis király és mamája. Garasánin párisi szorb követ Sándor király meghagyásából Biarritzba utazik, hogy ott előkészítse Sándor királynak Natáliával való találkozását.

Cankov Drágán — hir szerint — mult hó 28-án a keleti expresszvonattal Czári-Brodba érkezett, a hol azonban megakadályozták a tovább utazásban és elfogták. Másnap azonban ismét visszaszállították a határra.

TÁRCZA.

Kulturnövényeink őshazája.

(Folytatás és vége.)

A rozsot Plinius említi először; azt mondja ugyanis felőle, hogy az Alpokban termesztik a taurinok. És valóban e gabonanemnek sem korábról való, sem délibb lelőhelyen nyomára bukkanni nem lehet; hiányzik a régi egyiptomi sírokban csakugy, mint a svájci kőkorszaki ezölöpéptményekben. Nines is a hindu és szemita eredetű nyelvekben szó a rozs megjelölésére. A legrégibb rozsolelet bronz-korszaki és az olműzei ezölöpéptményekből került napfényre; gyakrabban jön azonban elő a középkori szláv telepeken, miért valószínű, hogy szlávok hozták magukkal Kelet Európából. Dr. Buschau szerint német Roggen neve is szláv eredetű; de ehhez szó fér, mert legalább a magyarországi szlávok nyelvén zsito a neve. Körnicke is azt mondja, hogy a művelés alatt álló rozs nem a pusztasági eredeti Secalo fragilenek a származéka, hanem a S.

montanum-é, mely szintén a Földközi tenger keleti medencéjében honos. A rozsról azt írja Plinius, hogy ingratissimum ventri és azt csak a taurinumiak (a mai Tarin környékén) használják, mert bár nehéz emésztésű, de bőtermő; a spártaiak is éltek vele. Latin secalo neve a seco, secare igéből származott, mely vágást jelent.

A zabot nem ismerté a régi Asszír, Judea, Egyiptom; Khinában első említése Kr. u. 800 évre esik. Legrégibb zablettele Monteller, Péter sziget (a Bieli tó mellett) és Hallstadt bronz-kori ezölöpéptményei alatt bukkantak; az Alpoktól délnek eső eme lelőhely egyedüli egész a középkorig, midőn megjelenik a zab az Elég éjszaki lejtőin is és pedig elég sűrűn, úgy, hogy Busenau nyilatkozata szerint kétséges, valóban zabból készült-e a régi germánok zabkása, mint azt Plinius írja; a zab ősi hazájául ő a Baltitenger melléki tartományokat jelöli ki, — Körnicke ellenben olyan fajok valamelyikéből származtatja, a mely a Földközi tenger környékén vadon él. A rómaiak-

nál a zab csak mint gaz volt ismeretes és Plinius az hiszi felőle, hogy az árpa elfajzásából eredt. Galenus esupán állatoknak való eledelül tekintti és Kisázsiaiban Mysia tartományt vallja főtermőhelye gyanánt; csak Virgilius kezd az értékét nevelni. Dán neve hafr, innen a német Hafer.

A palaeolithkori ember, ki még a esiszolatlan kőszközök használata idejében élt, nem művelt földet, vadász- és halászatból élt; a földművelést Európában az árja népek honosították meg. Az első kulturnövények az újabb kőkorszakban lépnek föl, a buza és árpa mellett találni babot (Vicia), borsót lenesét, lent, kölest. A borsót emlegeti Homeros, kedves eledele volt Heraklesnek, Romában nagyban termesztették. A babot és lenesét ismerték és használták az egyiptomiak, az izraeliták; a görög stoikus bölcsek nehéz eledelnek tekintették mind a kettőt, tudós fej és gyöngye gyomor úgy látszik, már akkor együtt jártak, a nép azonban cezettel olajjal vagy mézzel szívesen élvezte. Theophratus a ba-

bot Dolichosnak nevezi és azt jegyzi meg felőle, hogy Nagy Sándor indiai hadjárata alkalmával került Indiából nyugotibb tájakra.

A takarmánynövények közül Columella emlegeti a búkkönyt, mint téli zöldet, Terentius Varro vicianak nevezi, holott ma a babó hivatalos neve. A lóherének Trifolium nevet minden háromlevelű hüvelyesre alkalmazták Romában, csak Virgilius nevezgeti Lotusnak. A luczerna Plinius szerint Perzsiából jött Görögországba és Itáliába. Columella azt mondja felőle, hogy $\frac{1}{4}$ holdnyi vetés eltart egy lovat egész nyáron; ugyan ő leírja azt, mint használható a nyulhere (Lupinis) zöld trágyának. Textil növények a len és kender voltak, Homeros Ilias-a lenpánczérról szól, Columella sűrű vetését ajánlja, hogy finom legyen a rostja. A kender termelést Virgilius, Plinius írják le, a régi germánok a kender földalatti fonókban dolgozták föl. Talán inkább lenről lehet ott szó, mert Germania akkori zordonabb éghajlata aligha megfelelt a déliebb vidékről származó kender tenyészetének.

Laktanya és iskola.

Ajánlva Kézdi-Vásárhely város képviselő-testületének figyelmébe.

A másik ok — a mint fentebb említettük — az lenne, hogy a katonai igazgatóságnál azon elv uralkodik, hogy az egy ezredhez tartozó zászlóaljak lehetőleg közel essenek egymáshoz. A brassói 24. honvéd gyalogezred 4 zászlóalja Brassóban, Kézdi-Vásárhelyt, Csik-Szeredában és Fogarason van elhelyezve, Brassó most épített a maga zászlóalja részére egy minta-kaszárnyát és ezt bőles előrelátással olyan módon cselekedte meg, hogy az csekély átalakítással még egy zászlóaljat befogadhasson. A többi zászlóaljak is jó laktanyákban vannak elhelyezve s csupán a kézdívásárhelyi nem felel meg a követelményeknek. Már most mi természetesebb, mint az, hogy ha mi nem építünk új alkalmas laktanyát, nyomban előtérbe fog lépni a katonai czélszerűség és Brassó fogja megkapni a mi katonáinkat. A hol a laktanyák jók, ott megmaradnak a zászlóaljak, de a hol nem jók, onnan elmennek oda, a hol jók, és ez annál könnyebben bekövetkeztethető, mert az irányelvnek is teljesen megfelel, ha Brassóban, az ezred székhelyén 2 zászlóalj lesz s Kézdi-Vásárhelyt pedig egy sem.

A harmadik és legfőbb baj az lenne, hogy laktanyánk olyan helyre van építve, hol a terjeszkedés csaknem lehetetlen. Az udvar olyan szűk, hogy az a belső munkák végzésére elégtelen még a jelenlegi létszám mellett is s ha ez — a mi csaknem bizonyos — szaporíttatni fog, azaz: a legénység állandó létszáma 400 főnyi leend, az még kevésbé fog megfelelni a katonai követelményeknek s minden bizonynyal ez leend a legfőbb ok a zászlóalj áthelyezése mellett.

Összegezve az elmondottakat, két szükségesség előtt állunk. Először van szükségünk egy új iskolára s másodszor van szükségünk egy nagyobb laktanyára. Ezzel szemben van városunkban egy nagy épület, mely laktanyának nem alkalmas, de arra igen, hogy összes iskoláink benne igen kényelmesen megférjenek.

Tehát a kettős kérdés megoldása igen könnyű. Vásároljuk meg a meggyőzől a laktanya épületet, helyezzük el oda iskoláinkat s építsünk egy új laktanyát. Így lesz iskolánk és nem kell attól félnünk, hogy a honvéd zászlóaljunkat, mely több mint 100 ezer forintot költ el évenként városunkban — elveszítjük. Talán itt szükségtelen bővebben foglalkozni azon nagy közgazdasági haszonnal, melyet 200—400 katona állandó elhelyezése után egy város élvez. Tudja ezt méltányolni egy jelentéktelen kis szász falu is, mely a polgárok megadózatásával drága pénzen, nagy, költséges kaszárnyákat tud építeni. A mi polgárságunk is megérti azt, hogy a zászlóalj áthelyezése forgalmunkra halálos csapást mérne, azért nagyon is előkeztetnek látjuk az időt, hogy a kaszárnya-építés kérdése most, az új iskola építésével együtt és egyidejűleg oldassék meg.

Mi e kettős kérdésnek ily módon való megoldásában semmi akadályt nem látunk, mert bizonyos az, hogy a jelenlegi laktanya iskolának ugy egészségügyi, mint pedagogiai tekintetben megfelel, továbbá az sem szenved kétséget, hogy a megye a czél iránt való tekintetből mérsékelt árban fogja átadni a városnak az épületet. A mi az új laktanya felépítését illeti, az természetesen csak egy városi kölesön által eszközölhető. Hozzávetőleges számítás szerint egy normál laktanya felépítése az összes kisajátítási költségekkel együtt 60.000 forintnál magasabbra nem terjed. Ebből körülbelül 22 ezer forint a takarékpénztárban elhelyezett iskolai alap fedez, s e szerint csak a hátralévő 38 ezer forint és a laktanya vételára erejéig lenne egy nagyobb kölesön felveendő. A kölesön tőke-kamat törlesztése nem szerezne a városnak olyan terhet, melyet fedezni nem tudna, mert azon esetben, ha normál laktanyát építünk, az államkincstár ezért oly magas bérösszeget fizet, mely csaknem elegendő az évi törlesztésre. Tehát mi valami legyőzhetetlen akadályt nem látunk e kettős kérdés megoldásában, mert nézetünk szerint a laktanya ára magasabb nem lehet, mint a mennyit iskola építésre szántunk, az új laktanya költségeit

az állam által fizetendő bérösszeg törlesztése.

Ezekben óhajtottuk dióhéjba szorítva nézeteinket elmondani s ezek-künknek czélja csupán az, hogy az illetékes körök figyelmét ezen ügyre felhívjuk s a kettős kérdés megoldási módját megbeszélés tárgyává tegyük s igen óhajtanók, ha mások is hozzájárulának ezen tárgyhöz.

Csarnok.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhez.

XXII.

Téns Szerkesztő ur!

Az uborka érik, a tök és a kapaszkodik. Ez azt jelenti, hogy itt nagyon az ősz. Nehogy valami letételeképpen bennem rekedgyen, én és elérükkolok egy feredői levéllel, met nem szeretnék úgy járni, mint az a pojéta, a ki decemberben fülemüle énekről csinál rigmust. Éppég, mintha én asztot a bort kezdeném dicsérni, mit ezelőtt 5 esztendővel ittam. Tehát taresunk mindenben rendot.

Hát ugy történt a dolog, hogy a Móriéz zsidó kocsmájában ezugot kaptam. Ez vót-e az oka, vagy pediglen az új ezugos topánom, de ugy megfájdult a bokám, hogy a fülem hegyéig nyilallott. Kenegettem sok jóféle urussággal, különböző lapikkal, varju májjal, egér szőrrel, keresett és keresetlen holmikkal, de nem használt semmit. Éppég ezen időben kántor komámnak és a farzsabájába beleütött a fájás, Móriéz zsidó meg arról panaszkodott, hogy érzi, hogy foga nagyon.

Egy napon tehát felpakkoltunk mind a hárman és elmentünk a szomszéd feredőre.

Mihelyt megérkeztünk mindnyá elmentünk egy kicsit széjjel nézni. Bementünk a sétatérre spaezőrozni s láttunk ott sok uri népet.

— Üljünk le egy padra s nézzük csak meg a sok szép ruhás uraságot és fejrénpet.

Leültünk s néztünk. Bizony egy kicsit furesáska az uri emberek divattya. Az urfik erőst bő bugyogót viselnek, mi ugy néz ki, mintha egy köblös zsákba egy pipaszárat dugnának. Móriéz zsidó asszongya, hogy

ott egy deczi láb és egy liter nadrág vagyon s életiben egyszer a zsidónak igaza vót, met hát aszt én sem tudom megérteni, hogy ha a lábszár ezingár, met muszáj akkor a pantallónak olyan bönek lenni, vagy ha a divat mián a pantallónak muszáj bönek lenni, met nem tart minden fiatal hozzá való lábat.

A fejrénp viselet még furesább. Ojan szoknyát hordanak, hogy fejül szük és alól bő, tehát éppég ellenkezője az természetes formának, mert éppég ott vastag, hol legvékonyabb és ott vékony, hol a legvastagabb.

Móriéz zsidó asszongya, hogy ezt ugy nevezik, hogy „harang szoknya” s asztán szentelenül hezzá tette, hogy ő nem a gunyára kíváncsi, hanem inkább a harang nyelvére, vagyis arra, a mi a haragban a hangot adgya. Montam erre a zsidónak, hogy nem szégyelli becsületes házassámban littyére ilyenekre gondolni, de ő zsidó lévén nem szégyellette. Ellenben én és kántor komám szégyellettük az ő mondását. Különbem nem es igen illik, hogy a fejrénpek a szentegyházhoz tartozó harangot és magikra aggtják. Még megérjük azt es, hogy szent képeket pingáltatnak a gunyáikra s oszténgad akkor, ha valamelyik férj egy legényt lát hütös társa előtt tórdepelni, a legény azzal mentheti magát, hogy nem az asszonyt, hanem a szent képeket imágygya.

Ha a fejrénpek szoknyája erőst különös, a vizitkájuk sem különb. Az mán felül vastag s alól vékony. Móriéz zsidó asszongya, hogy ezt sonka ujjnak nevezik, de olyan sonka ez — folytatta a zsidó — mely kívül sonkának látszik, de libahussal vagyon megtöltve. Ez a zsidó beszéd es egy kicsit szentelen, de tanál s meg kántor komám és elvigyorintotta rajta az ábrázattyát.

Egyébaránt erőst meglátszik a gunyákon, hogy nem a fuser Czérna szabó cselekedte s hogy a szabó nem lopta el a matériát, met minden gunya jó bővöesken nőttire vagyon szabva.

Még sokat tudnék írni a látottakról, de az ember nem azért menyen feredőre, hogy más ember viselettyit

Provenceban a szőlőt, fügefát, babért (Laurus nobilis) és a leandert kövült maradványokban lelték, mint Ch. Martius mondja, — minőfogvást zavarba jövünk, hogy a geológiának higgyünk-e inkább, vagy a növény geografiának? A szőlőt vad fajtája Európában eredetileg honos, a legelső Vitis a harmadkorban kerül szem elé; a Schelde folyó völgyi boverei ezölőpéptményekben, gyakrabban találni szőlőmagvakra az itáliai teramarekban. Ezek valószínűen a vad fajtából valók; hogy ezek termőága művelés alatt állott-e, kétséges dolog, mivel a szőlőszajtolásnak ott semmi eszköze nem bukkantak s a földszinre került edények oly lyukacsosak, hogy bortartásra aligha szolgáltak. Görögországban Homeros után tudjuk, hogy már rég időkben nagyban ment a szőlő művelés. E kulturnövény ősi hazája a Kaukázus hegység déli lejtője.

Kedvelt volt a spárga. Művelése 2000 esztendőnél régibb; a római császárok fényes lakomáinál hiányoznia nem volt szabad. Nicander költő versekben is magasztatja a spárgát,

sőt Augusztus császár szójárása is volt, ha valamit gyorsan parancsol: Citius, quam asparagi coquentur. (Előbb, mint a spárga megfő). Keleendő volt Görögországban a saláta, vele a halotti toroknál kínálgatták a vendégeket, miért „halottak növénye” is volt a neve; a boeotiabeliek saláta falóknak esufolták Athenae népét. A káposztafélékből a Brassica napus (karórépa) és Br. rapa (kerék répa) voltak a gyakoribbak, az első inkább azonban takarmányul szolgált, Galliában el volt terjedve mind a kétfélének a természetese.

A Thrácián keresztül bevándorolt szőlőt követte a kajsi baraczk Örményországból. Perzsiából jött a plálánfa, az őszi baraczk, a százlevelű rózsa, a fehér lilium. A sik puszták gyümölcsei ellenben, mint a tök, uborka, dinnye szláv kezek közvetítésével csak későn kerültek Turkesztanból nyugatra. A datolya pálmát a görögök először Feníciában látták, onnan is neveztek el Phönixnek és az, mint az arabok kísérője jutott el a Pirenei félszigetre, szaraczen tengeri rablók útján a Nizza és

Genua közt terülő ünnepelt vidékre. Szemita Ázsiából származik a eziprusa, a kömény, a mustár; Közép-Európába a lencsét a romaiak, a borsot a görögök hozták. Olasz kertészekről tanulta a német damaszkuszi galyakkal beoltani a kökényt, hogy szilvatermelő legyen, a vad cseresnyefához pedig társ gyanánt Kis-ázsából, a pontuszi Cerasusból (ma Keraszun) a meggyfa érkezett.

Az újvilág csak egy gabonanemet (kukoricza), két gumós növényt (burgonya, esicsóka), a déleuropai tájak gyakori diszeül a száz esztendőös áloót (Agave) és a füge-kaktuszt adta. Amerika hozományá még az akácza, napraforgó, paradicsom, dohány, paprika.

Az érett paprika nálunk a XVII. században kapott használatra, spanyol katonák hozták; portugálok megismertették vele Geylon népét. Legerősebben elterjedt kulturát nyert Chili legnevezetesebb ősi növénye, a burgonya.

Konyhakerti növényeink története azt mondja, hogy 1503 körül a községes zöldséget még Brabantból

hordták Angliába, a fejes és olasz káposzta Hollandiából 1510-ben került oda. A répát 1540-ben, a virágos káposztát 1663-ban vitték be Cziprus szigetről, de kezdetben oly csekély mennyiségben, hogy csak II. Károly idejében, 1670-ben vált áru-czikké, Talard gróf francia marsal 1704-ben londoni fogsága idején a zellert honosította meg a Britt szigeten. A saláta VIII. Henrik korában ritka eledel volt, ha Katalin királyné azt akart enni, Hollandia-vagy Flandriából hozatta. Ez időtájt esett meg a burgonya behozatala is; Hawkins, Drake és Raleigh voltak a meghonosítók. A Petrezselyem Egyiptomból, a borsó Spanyolországból, a paszuly Görögországból jött.

Gaetano Savi kimutatta, hogy Európában az első füvészkertet I. Cosmus alapította Pisában, holott általában a páduait és bolognait tartották régiebbeknek. Kerti virágaink, mint a rózsa, lilium, szegfű csak VIII. Henrik, utána Erzsébet kormányása alatt honosultak meg Angliában.

vizsgálja, hanem azért, hogy baját kuralja.

Felkötünk tehát a padról s elmentünk a feredőbe. A mint a feredő ajtaján be akarunk lépni, elénkbe áll egy ember s asszongya, hogy fizessünk. Összenézünk erre a szöszatra mind a hárman, met olyant, hogy vizért pénzt kellessen fizetni, még az apánk sem hallott. Megkérdeztük az embert, hogy nem tréfálkozik-e, de bizony az komolyan beszélt.

— No barátom — mondtam neki — sem bennem viz nem járt soha, sem én nem jártam vízben, de én Jámor Están nemcsak Kárbahágó egyházfője és kántor komám soha sem leszünk olyan alacsonok, hogy vizért pénzt fizessünk!

Esszepakoltunk s még aznap hazajöttünk. Magunktól meggyógyultunk s hál Isten mind a hárman jól vagyunk, de pénzt vizért meg sem fizettünk.

Maradtam a téns szerkesztő urnak Kárbahágó, 1894. aug. 27-én.

tisztelettel s becsülettel:
Jámor Están,
egyházfő.

Ujdonságok.

— **Földrengés.** A híres időjós Falb professzor augusztus hó 30-át mondja elsőrendű kritikus napnak. Minálunk a jóslat csak másnap 31-én ütött be egy 2-od rangú földrengés alakjában. Délután 1 óra 20 perczkor volt érezhető az első lökés, mely gyors egymásutánban több másodperczig tartott. Az első ingás oly erős volt, hogy a lakóházakban minden ingó jószág eszeveszett tánczra keredkedett, alaposan megijesztve a lakosokat. Az ev. ref. templom tornyában a harang is megkondult. Sajátos dolog az, hogy a természetben is meglátszott, hogy valami készül. Egész napon szürke felhők borították be az eget s ha a napsugarak olykor-olykor keresztül törtek, vörösvörös fényvel hintették be a földet. — Ezenfelül a természetben uralkodó komor esend rendkívül nyomasztólag hatott a kedélyre. Falb jóslata e szerint ez egyszer egy kis

idő-különbséggel pontosan beteljesedett, de ez bizonyosan nem azt teszi, hogy jövőre vakon higgyünk benne, mert bizonyára sokkal több elsőrendű kritikus nap telt el eddig a legpompassabb idő mellett, mint földrengéssel.

— **Tartalékosok bevonulása.** Kétszáz tartalékos honvéd vonult be őszi gyakorlatra, szokatlan mozgalmak képet adván a városnak. Trombita harsog, dob pereg egész napon át s ha este lesz és az alkonyat árnya borul a földre, kezdetét veszi a kapualji idyl. Haj, de a gyakorlat sokkal rövidebb ideig szokott tartani, mind még a bakaszerelmek is, a nyalka honvédek a jövő héten már mennek nagy gyakorlatra s akkor ismét a „civil-stand” veszi át az uralmat. Honvédek jövő héten indulnak ezred és hadosztály gyakorlatra s csak szeptember végén fognak visszatérni.

— **Anarkista-fogás.** A mai bombás világban minden valamire való rendőrség okvetlenül anarchistát akar fogni. Jaj annak a lyukas ezipőjű vagy rongyos kabátu armer reizendernek, kit sorsa egy rendőrelé vezet, az vándorol azonnal a rendőrségre s igazolnia kell magát, hogy semminemű összeköttetése nincsen a dinamittal, melinittel, robottal stb. A honpolgárok nyugalma felett őrködő éles rendőri szem nyomban felfedez a gunyán minden folytonossági hiányt s azon behatolva felrobbantó tendenciákat vél felfedezni minden rongyos emberben. Egyik k.-vásárhelyi szemfüles rendőr is csipett meg egy ilyen rongyos, tehát gyanus individuumot s szípelte fel a rendőrségre, hol aztán kitűnt, hogy olasz munkás, ki munka keresni jött ide s okmányai teljesen rendben vannak s ezenfelül még szép összeg készpénzzel is rendelkezik. A szegény talián nyomban szabad lábra helyeztetett s megengedettett neki, hogy a legközelebbi vonat indulásáig egy koresmában megszállhasson. És ezzel a rendőri funkció bevégződött, de azért a szegény talián nem maradt felügyelet nélkül, mert a szomszédosság értesülvén a dologról, úgy ügyelt rá, mint a kiterített buzára

nehogy a talián mégis valami bolondot csináljon.

— **Tűzvész.** A Polyánban mult keddén történt nagy tűzvészre vonatkozólag levelezünk még a következőket írja: A tűz 14 gazdának 20 gazdasági épületét, házat, csűrét és istállóját, valamint csaknem összes évi termését elpusztította. A kár 11254 frtra rug, melyből 2700 frt érték biztosítva volt. A károsultak között van Rettégi János községi bíró is, kinek minden vagyona oda égett, ugyannyira, hogy neki és családjának még felvevő ruhája sem maradt. Hasonló sors ért még 5 más gazdát, kiknek semmiük sem maradt. A tűz északnyugati szélben ütött ki s feltartóztatlanul a falu délkeleti végéig rohant. Mentésről szó sem lehetett, mert a nagy szárazság és hőség mindent lehetetlenné tett. A tűz kiűtése után egy félórával Gábor Péter kézdijárási főszolgabíró ur is megjelent a helyszínén s a csendőrség segédletével az oltás sikeres eszközése iránt erőlyes intézkedéseket tett. Kiemelendő még Zonda Mihály jegyző fáradhatlan és odaadó működése a tűzoltásnál, míg a többi előjárásági tag a tűzveszélynek kitéve lévén, esekély tevénytiséget fejtethetett ki. Háromszékvármegye főispánja, mélt. Potsa József ur első segély fejében 20 frtot küldött.

— **Bivalvész.** Folyó hó 20-án Kézdi-Vásárhely város Katrosa nevű vörös legelőjén föllépett a bivalvész, mely már tavaly is kivette részét az állományból. Eddig 8 drb hullott el, tehát a betegség még nem öltött járványos jelleget s remélhetőleg a szigorú legelő-zárlat meg is fogja akadályozni, hogy tovább fejlődjék.

— **A mohácsi vész évfordulója.** Mohács városa kegyelettel ülte meg mult hó 29-én a mohácsi esata 368. évfordulóját. Gyászmise volt a csatában elesettek lelki üdvéért, azután magyar, német és horvát templomi szónoklatokban méltatták a gyásznapot. Különösen Kozadry pécsi hit-tanár szónoklata keltett nagy hatást, a ki a megye minden részéből összesereglett német, horvát és szerb ajku népet arra intette, hogy maradjanak hűek a magyar hazához.

— **Nyilvános számadás.** A „Kézdi-Vásárhelyi szünidőző tanuló ifjuság” 1894. aug. 19-én tartott nyári táncmulatságán befolyt jegyekből 142 frt 50 kr, felülfizetésből 83 frt 72 kr, a rendezői jelvényekért begyűlt összegből fenmaradt 3 frt 18 kr, összes bevétel 229 frt 40 kr. Az összes kiadás 115 frt 06 kr. Maradt tiszta jövedelem 114 frt 34 kr. Kézdi-Vásárhely, 1894. aug. 30. Nagy E. Pál elnök, Száva Dávid pénztáros, Benkő Gy. Ernő, Balogh János ellenőrök.

Köszönet nyilváníítás.

(Folytatás.)

A kézdívásárhelyi önkéntes tűzoltóegylet olvasóköreinek május 14-én és július 1-én a Nagy Ferencz ur részében rendezett jótékonyezélu nyári mulatsága alkalmával szivesek voltak az egyelt érdekeinek támogatása céljából felülfizetni a következő kegyes adakozók:

Földi Gyula 20 kr, Páll Bálint 10 kr, Mágóri Sándor 30 kr, Pap Adolf 30 kr, Kajtár János 20 kr, ifj. Kovács András 20 kr, Kőllönte Mózes 20 kr, ifj. Mátis János 20 kr, Szűcs Sámuel 20 kr, Császár Lukács 50 kr, N. N. 20 kr, Kovács Béla 20 kr, Szász Bálint fazakas 10 kr. Kovács Mózes asztalos 20 kr, Nagy Lajos 50 kr, Szabó Mózes szeszgy. 50 kr, Császár Pálné 50 kr, Medvcs Sándor 10 kr, Császár Dénes 20 kr, osdolai Tóth István 10 kr, osdolai Zsögön István 12 kr, osd. Bende Irma 40 kr, osd. Lázár Dávid 10 kr, osd. Szász Gáspár 10 kr, osd. Pongrácz Pálné 10 kr.

Hirdetések.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) **selymgyára Zúrichben a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selymszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, esikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban.)** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

REGÉNYCSARNOK

Haida.

— A „Székelyföld” eredeti regénye. —

Írta: Hajdó Ödön.

(Folytatás.)

VI.

Hela.

Ha látsz elhervadni gyöngé virágot, vagy ha látod a komor ősz közeledtét mint hal ki az élet erdőn, mezőn s borul halálos sápadtság a még nem rég oly üdén rezgő füre, virányra; ha elnézed, mint hajlanak vörösbbe, sárgába az égbe nyuló büszke tölgyek lombkoronái s mint hullatják leveleiket egyenkint a rideg földre, hogy betemesse a tél vastag szemfödele — a hó: bánat lopózik szivedbe, szomoruan nézed a pusztulást s ha nem volna vigaszod, hogy jövő tavasszal minden ujra éled, — komorrá lennél, mint az ősz, rideggé tenne az örök gyász sávir gondolata s föl nem vidulnál soha, soha. Elvesztenéd akkor reményedet, el bíz-

matat a szebb jövő iránt s borzadnál, mint gyöngé szirmu virág, ha hüvös éjjel kis kelyhébe a hóharmat leszáll.

Helának attól a pillanattól, melyben Ezra értésére adta, hogy elutazik, nem volt nyugta. Már megelőzőleg sejtélemszerű gondolatok nehezettek kedélyére s tették szomoruvá, de azoknak nem akart kifejezést adni, sőt igyekezett elnyomni különös előérzetét; aznál is inkább, mert félt attól, hátha Ezrát megszorítaná a jövő iránt keletkezett bizalmatlanságával.

Végtelenül szerette őt, annyira ragaszkodott hozzá, hogy mint mondá, nélküle a sávir életet eldobná magától.

Ő azon nők közé tartozott, kiket egyedül csak a szerelem boldogít, kik abból merítik életüket s kikben csak ez a fonséges érzelem képes föntartani az életkedvet. De ha az megszűnik, miután más életvezélt nem ismernek, képesek életüket odadobni a rideg halálnak s vad fanatizmus-sal keresnek menedéket Alláh paradicsomában.

Midőn Ezra megmondotta, hogy Koreába fog menni, már megvalósulni hitte azon rossz sejtelmeket, melyek lenyűgözték gondolatmenetét, s azóta fokozódó rájadalommal, könyek között gondolt az elválás szívszagató pillanatára. Érezte, hogy üres lesz minden, nem tud nélküle élni és még sem kapott Ezra hívásán, hogy vele menjen. Félt szembe szállni a vészszel, mit közelegni érte s nem volt bátorsága daczolni, elűzni magától a balsejtelmeket. Pedig a bizonytalanság oly kínzó. Szíve majd megrepedt keservében a mint elnézte Ezra gondtalan arcát, mely, bármint kutatót, semmi különöset el nem árult.

Kezdte nem érteni önmagát, csak fojtotta, kinozta az az ismeretlen fájdalom, mely mintha állandó vendégként telepedett volna szívére, zavartá, elfoglaltá tette.

Magába vonult, nem kereste Ezrát, bár rendkívül jól esett lelkének, ha édes szerelemmel közeledett hozzá, ha hozzá hajolt s lágyan suttozva oda vonta kebelére, hogy elringassa s éj-tötét szemeibe merülve csókot

leheljen piros ajakára. Nem duzzogott, ha játszi kedvében Ezra inceskedett vele, hanem mint a szárnyaszegett galamb, ha kézben van, akaratlanul simult hozzá s a kebelében tomboló szenvedélyt nem árulá el, csak lázas pihegése s arezánsok pirja mutatá. Ajkain ilyenkor is ott ült egy fájdalmas vonás, de hallgatott, nem szólt arról, mi fájt.

Az indulás előtti napon ül az előcsarnokban és nézi a színes ablaküvegeket, úgy mereng, mintha első légyottra várná kedvesét s megretten mégis, midőn hallja Ezra lép-teit, de nines ideje a visszavonulásra, tán nem is akar, mert midőn Ezra előtte áll és köszönti őt, odaomlik lábaihoz s fájó hangon, mint sóhaj-tás tör elő kebeléből: ne hagyj itt Ezra, ne menj el!

— Miért emészted magad kedves Helám? Hisz eljöhetsz velem, nem megmondottam már többször is, hogy saját akaratodtól függ. Miért nem jössz tehát?

(Folytatás következik.)

Sz. 2071—1894.

tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirre teszi, hogy fogarasi lakos Kis István-né végrehajtónak Eelső-Komonán lakó Sipos János végrehajtást szenvedő elleni 50 frt. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Léczfalva községében fekvő a léczfalvi 30 sz. tjkben foglalt A + 155. 156. 157. hrsz. 109 frt, 1807. hrsz. 29 frt, 4090. hrsz. 2 frt, 4094. hrsz. 28 frt, 4177. hrsz. 20 frt, ugya 394. sz. tjkben foglalt A + 1303. hrsz. 59 frt, 2147. 2148. hrsz. 61 frt, becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ennell megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894.

évi Szeptember hó 21-ik napján d. e. 9 órakor Léczfalva község házá-nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §. kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

K.-Vásárhelyt, 1894. évi június hó 23-ik napján.

Máthé Albert

kirendelt k. egyes bír.

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és átlánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fejfájás, savanyu felbőgös, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbejok és hámorhoidáknál. Emeltett bajknál a **Mária-czelli gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára

Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (E. Brady) és ezen szavakkal: „Véd-diságát bizonyítom”

Kolera-járvány alkalmával, ennek megállítására előírt szabályokhoz mindenki szigoruan alkalmazkodjék, melynélfogva azon meggyőződésre fog jutni, hogy van szer a kolera ellen és hogy bizonyos fokig, egyszerű alkalmazás mellett mindenki megmentheti magát ebbeli megbetegedéstől.

Különösen figyelemmel kell lennünk beállandó emésztési zavarokra és szék-dugulásra. Az egészséges emésztés csak a rendes életmód, minden az emésztésre károsan ható nehéz ételek nélkülözése, főleg a gyomornak s egyáltalán minden meghűléstől való óvakodás által érhető el. Az egészséges emésztést leginkább az ismert Brody E. gyógyszerész „Mária-czelli gyomor-csepp”-jei tartják fenn, melynek rendkívüli gyomor-erősítő hatása van. A „Mária-czelli gyomor-cseppek” emésztési zavaroknál és elnyálkásodásnál, mint kitűnő szer van elismervé, s számos év óta a legkedveltebb házi szer a családoknál, különösen hirtelen beálló betegségeknek mind első segély.

Kapható minden gyógyszer-tárban üvegcékben (melyeknek Brady E. aláírással kell ellátva lenni) használati utasítással á 40 és 70 kr-ért.

6—10

BODOKI

* MATILD-FORRÁS *

különösen kötött szénsavban és szénsavas natriumban rendkívül gazdag

kristálytisza égvényes vasas savanyuviz.

Elsőrangú aczél-forrás!

A viláfgalomban legfelségesebb, legolesőbb és legegészségesebb — megfelelő szakértelemmel természetüen kezelt — a maga nemében páratlan savanyuviz.

Legfelségesebb borviz!

A gyomor és az idegrendszer bántalmainál, vérszegénységen alapuló betegségeknek és női bántalmaknál páratlan hatású gyógy-ital!

Egy literes üveg viz ára üvegcseréléssel 4 krajczár.

Kapható:

Kézdi-Vásárhelyt Kupán József urnál főraktáron, továbbá minden ásványvíz kereskedésben és vendéglőkben.

Tisztelettel GYÖRGY JÓZSEF a forrás kezelője.

(Háromszékmege) BODOK (Háromszékmege)

12—

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában
felvétetnek.

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váci-körút 57^a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmúlhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

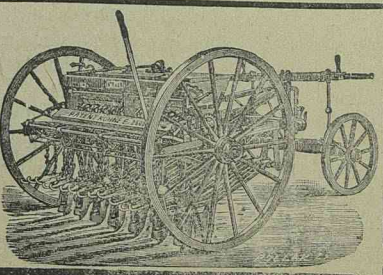
HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL” legújabb, legegyszerűbb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-fele nagyságban.

Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták. Konkolyozók. Kifűző szelők magtár-rosta (33 frt), meglepő

munkakezség.

VENTZKY-féle

FÜLLÉSZTÖK.

Szečka- és répvágók

stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Főraktár:

BUDAPEST, 1894.

augusztus 1-től

saját ház

VI., Váci-körút 57^a

EGY NYOMDÁSZ TANONCZ
e lap kiadóhivatalában
felvétetik.